

KUCHARKA (30) *sb f*

Oba a jasne.

sg N kucharka (10). ◇ *D* kucharce (2). ◇ *A* kucharkę (1). ◇ *I* kucharką (3). ◇ *pl N* kucharki (2). ◇ *G* kucharek (1). ◇ *D* kuchark(o)m (1). ◇ *A* kucharki (6). ◇ *I* kucharkami (4).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w.

1. *Kobieta zajmująca się gotowaniem i przyrządzaniem wszelkich potraw, pełniąca niekiedy rolę gospodyni domu, także służebna kuchenna; coquinaria, focaria BartBydg, Calep, Cn; coqua Cn (30) : Focaria, quae facit focum, cucharka, coquinaria BartBydg 59b; Paweł Zripyna pogymani o mązoboyłthwo okruhtne, kthore nad gołpodinya łwa [...] popelnyll dlya pyenyedzi wełpolek y łkucharka, skthorą theyze gołpodiny sluzell. LibMal 1543/76, 1543/76, 1544/92v; RejKup h8v, k6; iest wiele miedzy wami kápłanow nietzyłtych y niepowsięgliwych/ ktorzy iáwnnie s kuchárkami miełłkáią KrowObr 228; RejWiz 12v, 161v; RejFig A7, Dd2 [2 r.]; przyłzłá ná Młzą iego [plebana] kuchárká/ y tudziełz podle żony y podle dzieweczki moiey w iedney ławce pokłękłá/ tey háńby ścierpieciem niemogł OrzRozm H3, O4v; BielKron 63v; Mqcz 132c; Ná ołtátek nas máią/ za praczki/ kuchárki/ Dobrze że nam nie każą/ robić do grábárki. BielSat I4v [idem BielSjem 14]; Gdyż ty nie chcełz być mnie kwoli/ iestći ná to miełce inłza/ która mi powolna będzie: ielli żoná nie chce/ niechay kuchárká przyydzie BiałKat 371; RejZwierc 16v, 194; Też corki wálze bráć będzie w aptekárki y w kuchárki/ y w piekárki [filias vestras capiet in pigmentarias, in coquinarias, in pistrices] BudBib 1.Reg 8/13 [przekład tego samego tekstu BielKron]; kuchárká/ ktora ráno włtálá ieść czynić/ odwiázálá go. SkarŻyw 328; KochFr 39, 51; BielSjem 14; Calep 326b, 426a.*

Zwrot: »grać z kucharkami« = zalecać się do kucharek [szyk zmienny] (2): PAnná mowiac s pánicem/ rzekłá iż łzaleiełz/ Włzytko grałz s kuchárkami/ więc tátárkę łieiełz. Ten rzekł/ dobrać tátárká/ gdy niemálz płzenice/ Zywić łie iáko mogąc/ áby zbyć telknice. RejFig Bb8v, Bb8v.

Wyrażenie: »kucharka plebańska« (1): vkradli thełch tam dwye przełzczyeradlye za kthore ym yełzche kucharka plebanłka wołfyecznye 20 grołłi dluzna LibMal 1545/105.

2. [*Pogardliwa nazwa dla konkubiny: Papież Alexánder wtory wydał dobry dekret/ żeby ludzie w łpławách nabożeńłtwá Sákrámentow nie vzywáli tego księdzá/ ktoryby przebywał z Concubiną (ábo iáko dźiś zową z kuchárką) TurnZwierc B4.*]